

Valikaine KEELE- JA KULTUURIÕPE

Ukraina KEELE – JA KULTUUR

1. Õppeaine kirjeldus

Emakeele õpetamise eesmärk on toetada õpilase mitmekeelsuse arengut ja tagada tema kultuuriline lõimumine Eesti ühiskonda, säilitades samal ajal seose emakeelse kultuuripärandiga. Ukraina keel ei ole ainult suhtlusvahend, vaid ka oluline osa kultuuripärandist. Ukraina keele õppimine kui õppeaine tähendab mitte ainult grammatika ja sõnavara omandamist, vaid ka tutvumist rikkaliku ukraina kultuuri, traditsioonide, ajaloo ja rahva mõttemaailmaga.

Keel ja kultuur on omavahel tihedalt seotud: keel peegeldab inimeste mõtlemisviisi, väärtusi ja elustiili. Keele kaudu mõistame kultuurilist konteksti, milles rahvus on kujunenud. Seetõttu ei ole vene keele õppimine võimalik ilma vene kirjanduse, kunsti, rahvatraditsioonide ja ajaloolise taustaga tutvumata.

Õppeaine ukraina keel ja kultuur on mõeldud õpilastele, kes soovivad arendada oma vene keele oskust ning samal ajal süvendada arusaama UA kultuurist. Aine keskendub keele õppimisele suhtluskeelena, arendades kuulamis-, rääkimis-, lugemis- ja kirjutamisoskust. Lisaks keeleõppele uuritakse ka kultuurilisi teemasid: vene kirjandus, ajalugu, kunst, traditsioonid ja igapäevaelu.

Tundides kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sealhulgas rühmatööd, projektid, autentsete tekstide analüüs ning audiovisuaalsed materjalid. Eesmärgiks on kujundada õpilastes mitte ainult keeleoskust, vaid ka kultuurilist teadlikkust ja sallivust teistsuguse maailmavaate suhtes.

Õppesisu valitakse selliselt, et õpilased saaksid oma emakeele, kirjanduse ja muu kultuuriga seotud teadmisi mitmekülgset avardada. Sisu toetab õpieesmärkide saavutamist, õppes kasutatakse nii õpilase enda kogemusi kui ka kohalikke võimalusi.

Kursuse eesmärk:

Kujundada õpilastes huvi ja austust keele vastu, arendada korrektse ja viisaka kõneoskuse oskusi, tutvustada vene kõnekultuuri Eesti mitmekeelse ühiskonna kontekstis. Laiendada õpilaste sõnavara ning arendada suulise ja kirjaliku eneseväljenduse oskusi. Kujundada arusaamist keelenormidest (viisakus, intonatsioon, sõnajärg). Kasvatada armastust ukraina keele vastu kui perekondliku ja kultuurilise traditsiooni osa. Arendada kuulamis- ja jutustamisoskust. Kujundada austust teiste keelte ja kultuuride vastu Eestis.

Õppeaine sisu I kooliastmele (1.–3. klassid)

1. Mis on kõnekultuur?
2. Võlusõnad: „tere“, „aitäh“, „palun“
3. Kuidas olla vestluses viisakas
4. Mõistatuslikud sõnad: kuidas rääkida kaunilt?
5. Vene keel – minu emakeel

6. Vene keel Eestis: kes räägib vene keelt?
7. Muinasjutt kui kultuurinähtus
8. Õpime kuulama ja jutustama
9. Kuidas käituda koolis, tänaval, kodus
10. Miks tuleb rääkida õigesti?
11. Eesti autorite teosed

Õppeaine sisu II kooliastmele (4.–6. klassid)

1. Kõnekultuur ja selle tähendus ühiskonnas
2. Kuidas olla vestluses viisakas
3. Kõne ilu: kuidas rääkida väljendusrikkalt ja õigesti
4. Minu emakeel – osa minu isiksusest
5. Vene keel Eestis ja maailmas
6. Vene rahvajutud kultuuri allikana
7. Vanasõnad, kõnekäänud, fraasioloogismid
8. Õpime kuulama ja jutustama
9. Miks on oluline rääkida õigesti?
10. Töötamine ajakirjade ja raamatutega raamatukogus
11. Eesti autorite teosed
12. Muinasjutud, legendid.

Õppeaine sisu III kooliastmele (7.–9. klassid)

1. Keel kui eneseväljenduse ja suhtlemise vahend
2. Kõnekultuur: kuidas rääkida õigesti ja sobivalt
3. Sõna jõud: kuidas sõnad inimesi mõjutavad
4. Fraseoloogismid ja vanasõnad tänapäeva keeles
5. Kultuuride dialoog: ukraina keel mitmekeelses ühiskonnas
6. Kõne sotsiaalmeedias: normid ja kõrvalekalded
7. Avalik esinemine: kuidas rääkida enesekindlalt

8. Ilukirjandusliku teksti analüüs: keel kui kujundi tööriist
9. Kõnestiilid: kus ja kuidas rääkida erinevalt
10. Allikatega töötamine: kuidas lugeda, mõista ja ümber jutustada
11. Vene kirjandus kui keele ja kultuuri peegel
12. Kaasaegsed žanrid: blogi, taskuhääling, intervjuu

Õppematerjalid:

- Vene ja eesti rahvajutud
- Illustreeritud lugemisraamatud
- Mängukaardid ja lühistseenid
- Autori esitlused ja helimaterjalid
- Laulud ja luuletused keelest, viisakusest, kultuurist

Õppesisu ja õpitulemused

I kooliaste

<p>Suuline ja kirjalik suhtlus -osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; - kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid; - osaleb vestluses, moodustab küsimusi ja vastab ise talle esitatud küsimustele - kirjutab lihtsamaid teateid.</p>	<p>1.klass Õppesisu -Tähestik ja häälikud (eristab helisid, hääli ja hääkikuid). -Silbid ja rõhk - Mis on sõna. Sugulussõnad -Viiskusväljändeid - tunneb joonis ja kirjatähti</p> <p>2.klass -Vestlused igapäevastel teemadel (pere, sõbrad, kool, hovid) - küsimuste esitamine ja vastuste andmine - lihtsate lugude ja muinasjuttude jutustamine - tunneb joonis ja kirjatähti kasutab õiged tähekujusid, kirjutab loetava käjekirjaga -kirjutada lühikesi tekste - kasutada õigekirja ja grammatika reegleid. Tähed E, Ё, Ю, Я.</p>
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Täishäälikute õigekiri tähtede Ж Ш Щ Ч Ц, - Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust <p>3.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vestlused keerulisematel teemadel: ühiskond, keskkond, tulevik. -Lugemistehnika arendamine - Vanasõnad, kõnekäänud -Juur, eeslide, sufiks, muutelõpp - Reegleid ЖИ ШИ ЧА ЩА ЧУ ШУ. Tähtede Ъ,Ь kasutamine. - Arvamuste ja ideede väljendamine. - Argumenteerimine ja diskuteerimine. - Kirjutamine: Kirjutada erinevaid tekstivorminguid (nt aruanded, kirjutised, kirjad). -Kasutada keerulisi lauseid ja grammatikavorminguid. -kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid erinevates suhtlusolukordades; - kuulab kaaslaste seisukohti, arvestab nendega, avaldab ise arvamust; - annab tagasisidet, analüüsib ise saadud tagasisidet.
<p>Teksti vastuvõtt</p> <ul style="list-style-type: none"> -loeb eri liiki eakohaseid tekste, mõistab nende sisu -omandab vene keele lugemistehnika 	<p>1.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel - Lühikeste lugude, muinasjuttude ja luuletuste lugemine ette koos õpetajaga. -Piltide ja tekstide abil lihtsate küsimustele vastamine. -Teksti peateema ja oluliste detailide eristamine. <p>2 klass</p> <ul style="list-style-type: none"> -Iseseisev lugemine. -Teksti sisu mõistmine ja analüüsimine. - Erinevate tekstivormingutega tutvumine (nt lood, luuletused, artiklid). <p>3klass</p> <ul style="list-style-type: none"> -Keerukamate tekstide lugemine ja analüüsimine. - Teksti peateema, oluliste detailide ja ideede eristamine. -Teksti kriitiline hindamine. -Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu ülesehitus (alustus, sisu, lõpetus,loetava kohta küsimuste, kava, skeemi.) -loeb kokkulepitud tekste ning leiab ise teemakohaseid teoseid ja tekstikatkeid;

	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab lugemiskogemust teabe hankimiseks; - analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, esitab küsimusi ja teeb järeldusi.
<p>Tekstiloomed</p> <ul style="list-style-type: none"> - tunneb joonis- ja kirjatähti, kirjutab loetava käekirjaga; - kirjutab mõtestatud lauseid. - sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamise 	<p>1.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, oiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida - Kirja eelharjutuste sooritamine õpetaja juhendamisel. --Lihtsate sõnade ja lausete kirjutamine üksikute tähtedega. - Lühikeste tekstide kirjutamine õpetaja juhendamisel ja abil. -Kirjutada loetava käekirjaga. <p>2.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erinevate tekstivormingute kirjutamine (nt lood, luuletused, kirjad). - Loovuse ja kujutlusvõime rakendamine kirjutamises. - Kirjutamise iseseisvuse ja enesekindluse arendamine. - töö vormistamine. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste kirjutamine näidise järgi <p>3.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Loovkirjutamine. - Keelekasutuse täpsuse ja selguse parandamine. - Kirjutamise iseseisvuse ja enesekindluse arendamine. - Lausete moodustamine, lajendamine ja sidumine tekstiks - ümberjutustuse kirjutamine -kasutab nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes eesmärgile vastavat sõnavara ja väljendeid; - loob juhendamisel eri liiki tekste. - Oskus suhelda sotsiaalses keskkonnas
<p>Kirjalik tekstiloomed ja grammatika</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjutab õigesti õpitud keelendeid; - järgib lihtsamaid õpitud keelereegleid. 	<p>1.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Õpitud keelende õige kirjutamine. -Lihtsamate õpitud keelereegleid järgimine. <p>2.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> -Õpitud keelereegleid järgimine. - Keelekasutuse täpsuse ja selguse parand <p>3.klass</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Keelekasutuse täpsuse ja selguse parandamine. - Keelekasutuse nüansside ja stiilivalikute tundmine. - Keelekasutuse grammatilise ja süntaktilise korrektseuse tagamine. - mõistab emakeele struktuuri; - järgib õpitud keelereegleid; - kasutab keeleinfo leidmiseks erinevaid keskkondi.
<p>Kirjanduse ja kultuuri mõistmine</p> <p>-kujundab eakohase lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, rikastab sõnavara</p> <p>-mõistab oma rahvapärimust ja kultuurilist mitmekesisust</p>	<p>1.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutvumine ukraina rahvapärimuste ja traditsioonidega. - Tutvumine ukraina/eesti kirjanduse ja kultuuriga. - vanasõnad ja kõnekäänud - Osaletamine vene kultuuriüritustel <p>2.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ukraina kirjanduse klassikutega tutvumine. - Osalemine ukraina kultuuriüritustel. -Pühad ja traditsioonid - Tutvumine ukraina/eesti kirjanduse ja kultuuriga. <p>3.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ukraina kirjanduse ja kultuuri sügavam tundmaõppimine. - Tutvumine ukraina/eesti kirjanduse ja kultuuriga. - Osalemine ukraina kultuuriüritustel. - Sõna tähenduste selgitamine ja täpsustamine. - Aktiivse sõnavara kaiendamine. <p>õpilane oskab kirjeldada keelelise ja kultuurilise identiteedi ning emakeele tähendust;</p> <ul style="list-style-type: none"> - kasutab emakeele õppimiseks teadlikult koolivälise emakeelse keskkonna võimalusi - loeb eakohast kirjandust emakeeles.

Õppesisu ja õpitulemused

II kooliaste

Suuline ja kirjalik suhtlus	<p>4.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> -Keelenoormi mõiste ja variatiivsus
------------------------------------	--

<p>- osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis</p> <p>- kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid erinevates suhtlusolukordades;</p> <p>- kuulab kaaslaste seisukohti, arvestab nendega, avaldab ise arvamust;</p> <p>- annab tagasisidet, analüüsib ise saadud tagasisidet</p>	<p>- Kasutada: sünonüümid, antonüümid</p> <p>- Vestlused igapäevastel teemadel: pere, sõbrad, kool, hovid, reisimine.</p> <p>- Arvamuste ja ideede väljendamine selgelt ja viisakalt.</p> <p>- Aktiivne osalemine vestlustes ja aruteludes.</p> <p>- Kuulumine ja kaaslaste seisukohtade arvestamine.</p> <p>- Tagasiside andmine ja vastuvõtmine.</p> <p>- Kirjutamine: Kirjutada erinevaid tekstivorminguid (nt kirjad, lood, aruanded).</p> <p>- Kasutada keerulisi lauseid ja grammatika vorminguid.</p> <p>- töö keele põhireeglitega</p> <p>5.klass</p> <p>- Vestlused keerulisematel teemadel: ühiskond, keskkond, tulevik, tehnoloogia.</p> <p>-Kasutada: sünonüümid, antonüümid, homonüümid</p> <p>-Morfoloogia ja sõnamoodustus. Nimisõnad, omadusõnad</p> <p>- Arvamuste ja ideede argumenteerimine ja kaitsmine.</p> <p>- Osaletamine diskussioonides ja debattides.</p> <p>- Kirjutamine: Kirjutada erinevaid tekstivorminguid (nt aruanded, kirjutised, kirjad, e-post).</p> <p>- Kasutada keerulisi lauseid, grammatika vorminguid ja sidemeid.</p> <p>- töö keele põhireeglitega</p> <p>6.klass</p> <p>-Vestlused keerulistel teemadel, mis on aktuaalsed 6. klassi õpilastele.</p> <p>- Kasutada: sünonüümid, antonüümid, homonüümid, mitmetähenduslikud sõnad. Fraseologismid.</p> <p>- Morfoloogia ja sõnamoodustus. Nimisõnad, omadusõnad, tegusõnad</p> <p>- Selge ja arusaadav suhtlemine erinevates suhtlusolukordades (nt ametlikud ja mitteametlikud vestlused, esitlused, arutelud).</p> <p>- Teiste arvamuste kuulamine ja arvestamine.</p> <p>- Tagasiside andmine ja vastuvõtmine konstruktiivsel viisil.</p> <p>-Kirjutamine: erinevate tekstivormingute loomine (nt aruanded, kirjutised, kirjad, e-post, blogipostitused) selgelt, loogiliselt ja grammatiliselt korrektselt.</p> <p>- töö keele põhireeglitega</p>
---	---

<p>Teksti vastuvõtt</p> <ul style="list-style-type: none"> - loeb kokkulepitud tekste ning leiab ise teemakohaseid teoseid ja tekstikatkeid; - kasutab lugemiskogemust teabe hankimiseks; - analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, esitab küsimusi ja teeb järeldusi. 	<p>4.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erinevate tekstivormingute (nt lood, luuletused, artiklid) iseseisev lugemine. - Teksti sisu mõistmine ja analüüsimine. - Tekstiliigid - Teksti peateema, oluliste detailide ja ideede eristamine. - Küsimuste esitamine ja järelduste tegemine. - Kriitiline mõtlemine ja teksti hindamine. - sõnaühendi struktuur <p>5.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erinevate tekstivormingute (nt lood, luuletused, artiklid) iseseisev lugemine. - Teksti sisu mõistmine ja analüüsimine. - Teksti peateema, oluliste detailide ja ideede eristamine. - Tekstiliigid. Lihtsama teksti toimetamine. - Küsimuste esitamine ja järelduste tegemine. - Kriitiline mõtlemine ja teksti hindamine - Teksti teema, allteemad ja peamõtte <p>6.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Keerukamate tekstide (nt artiklid, romaanid, luuletused, informatiivsed tekstid) iseseisev lugemine ja analüüsimine. - Teksti peateema, oluliste detailide, ideede ja argumentide eristamine. - Teksti kriitilise hindamise ja analüüsi oskuste arendamine. - Erinevate allikate usaldusväärsuse hindamine. - Teabe leidmine ja töötlemine erinevatest allikatest (nt raamatud, ajakirjad, internetiressursid). - omaloomingulise töö kirjutamine - Tekstitüübid.
<p>Tekstiloom</p> <ul style="list-style-type: none"> - kasutab nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes eesmärgile vastavat sõnavara ja väljendeid; - loob juhendamisel eri liiki tekste. 	<p>4.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Loovkirjutamine. - Erinevate tekstivormingute loomine. - Eesmärgile vastava sõnavara ja väljendite kasutamine. - Keelekasutuse täpsuse ja selguse tagamine. - Kirjutamise iseseisvuse ja enesekindluse arendamine. - Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine. <p>5.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Loovkirjutamine. - Erinevate tekstivormingute loomine eesmärgile vastavalt.

	<ul style="list-style-type: none"> - Eesmärgile vastava sõnavara ja väljendite kasutamine. - Keelekasutuse täpsuse ja selguse tagamine. - Kirjutamise iseseisvuse ja enesekindluse arendamine <p>6.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Loovkirjutamine (lugude, luuletuste, stsenaariumide jms loomine). - Erinevate tekstivormingute loomine eesmärgile vastavalt (nt aruanded, kirjutised, kirjad, e-post, blogipostitused). - Keelekasutuse täpsuse ja selguse tagamine. - Stiili ja tooni valik vastavalt teksti eesmärgile ja sihtgrupile. - Õigekirja ja grammatika reeglite järgimine. - Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine
<p>Kirjanduse ja kultuuri mõistmine</p> <ul style="list-style-type: none"> - õpilane oskab kirjeldada keelelise ja kultuurilise identiteedi ning emakeele tähendust; - kasutab emakeele õppimiseks teadlikult koolivälise emakeelse keskkonna võimalusi - loeb eakohast kirjandust emakeeles. 	<p>4.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutvumine ukraina/eesti kirjanduse ja kultuuriga. - Ukraina keele ja kultuuri tähtsuse mõistmine. - Osalemine ukraina kultuuriüritustel (nt teatri esinemistel, filmifestivalidel). - Emakeele väärtustamine ja selle kasutamine igapäevaelus. <p>5.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutvumine ukraina/eesti kirjanduse ja kultuuriga. - Ukraina keele ja kultuuri tähtsuse mõistmine. - Osalemine ukraina kultuuriüritustel. - Emakeele väärtustamine ja selle kasutamine igapäevaelus. <p>6.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sügavam ukraina ja eesti kirjanduse ja kultuuri tundmaõppimine. - Ukraina keele ja kultuuri tähtsuse mõistmine nii isiklikus elus kui ka ühiskonnas. - Osalemine ukraina kultuuriüritustel. - Emakeele väärtustamine ja selle kasutamine igapäevaelus.
<p>Keelehoole</p> <ul style="list-style-type: none"> - mõistab emakeele struktuuri; - järgib õpitud keelereegleid; - kasutab keeleinfo leidmiseks erinevaid keskkondi. 	<p>4.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutvumine ukraina/eesti kirjanduse ja kultuuriga. - Emakeele struktuuri sügavam tundmaõppimine. - Õpitud keelereegleid järgimine.

	<ul style="list-style-type: none"> - Keelekasutuse nüansside ja stiilivalikute tundmine. - Keelekasutuse grammatilise ja süntaktilise korrektseuse tagamine. - Keeleinfo leidmiseks erinevate keskkondade (nt sõnastikud, internetiressursid) kasutamine. <p>5.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Emakeele struktuuri sügavam tundmaõppimine. - Õpitud keelereegleid järgimine. - Keelekasutuse nüansside ja stiilivalikute tundmine. - Keelekasutuse grammatilise ja süntaktilise korrektseuse tagamine. <p>Keeleinfo leidmiseks erinevate keskkondade (nt sõnastikud, internetiressursid) kasutamine.</p> <p>6.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutvumine ukraina/eesti kirjanduse ja kultuuriga. - Emakeele struktuuri sügavam tundmaõppimine. - Õpitud keelereegleid järgimine. - Keelekasutuse nüansside ja stiilivalikute tundmine. - Keelekasutuse grammatilise ja süntaktilise korrektseuse tagamine. - Keeleinfo leidmiseks erinevate keskkondade (nt sõnastikud, internetiressursid) kasutamine.
--	---

Õppesisu ja õpitulemused

III kooliaste

<p>Suuline ja kirjalik tekstiloomine</p> <p>-osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; - tegutseb eesmärgipäraselt erinevates suhtlusolukordades, analüüsib oma käitumist ja tegutseb vastavalt olukorrale;</p> <ul style="list-style-type: none"> - arutleb eakohastel teemadel, avaldab viisakalt ja põhjendatult arvamust, teeb järeldusi ja annab hinnanguid; 	<p>7klass</p> <ul style="list-style-type: none"> -Oskab töötada paaris ja rühmas, hinnata oma tugevusi ja nõrkusi -Omab ettekujutust ukraina keelt kõnelevate riikide kultuurist ja oskab seda võrrelda Eesti kultuuriga - Kasutada: sünonüümid, antonüümid, homonüümid, mitmetähenduslikud sõnad. Fraseologismid.
--	---

-annab mõtestatud tagasisidet, analüüsib ise saadud tagasisidet ja vajadusel korrigeerib enda seisukohti.

- Morfoloogia ja sõnamoodustus.
- sõnarõhu rasked juhud. Tegusõnad vormid
- kokku –ja lahkukirjutamine keskõnade ning
- Selge ja arusaadav suhtlemine erinevates suhtlusolukordades (nt ametlikud ja mitteametlikud vestlused, esitlused, arutelud).
- Aktiivne osalemine aruteludes ja debattides, oma arvamuse argumenteerimine ja kaitsmine. - Teiste arvamuste kuulamine ja arvestamine.
- Tagasiside andmine ja vastuvõtmine konstruktiivsel viisil.
- Kirjutamine: erinevate tekstivormingute loomine (nt aruanded, kirjutised, kirjad, e-post, blogipostitused) selgelt, loogiliselt ja grammatiliselt korrektselt.
- töö keele põhireeglitega
- esinemine etteantud teemal

8.klass

- Ukraina keel maailma teiste keelte seas
- Omab ettekujutust ukraina keelt kõnelevate riikide kultuurist ja oskab seda võrrelda Eesti kultuuriga
- Kasutada: sünonüümid, antonüümid, homonüümid, mitmetähenduslikud sõnad. Fraseologismid.
- Morfoloogia ja sõnamoodustus. Isikuta tegusõnad
- Aluse tekstifunktsioonid
- kiilsõnad ja kiillaused
- sõnarõhu rasked juhud. Tegusõnade vormid
- kokku –ja lahkukirjutamine keskõnade ning
- Selge ja arusaadav suhtlemine erinevates suhtlusolukordades (nt ametlikud ja mitteametlikud vestlused, esitlused, arutelud).
- Aktiivne osalemine aruteludes ja debattides, oma arvamuse argumenteerimine ja kaitsmine. - Teiste arvamuste kuulamine ja arvestamine.
- Tagasiside andmine ja vastuvõtmine konstruktiivsel viisil.
- Kirjutamine: erinevate tekstivormingute loomine (nt aruanded, kirjutised, kirjad, e-post, blogipostitused) selgelt, loogiliselt ja grammatiliselt korrektselt.
- töö keele põhireeglitega
- esinemine etteantud teemal
- kasutab digitaalselt kirjaoskust

	<p>9.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> -Omab teadmisi ukraina kultuurist ja ukrainakeelsetest riikidest -Võrdleb Ukraina ja Eesti traditsioone -Tunneb peamisi kultuurisümboleid, pühi ja vaatamisväärsusi - väärtustab ukraina keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest - suhtub austusega teeste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse - arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri - Teiste arvamuste kuulamine ja arvestamine. - Tagasiside andmine ja vastuvõtmine konstruktiivsel viisil. -Kirjutamine: erinevate tekstivormingute loomine (nt aruanded, kirjutised, kirjad, e-post, blogipostitused) selgelt, loogiliselt ja grammatiliselt korrektselt. - nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest -Järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid -kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondadest, arvestab suhtlusetiketti - annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet - Rindlauseid, põimlauseid, sidesõnata liitlauseid. Lausete grammatilised seosed. - Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslaste arvamuse täiendamine.
<p>Kuuldu ja loetu mõistmine</p> <ul style="list-style-type: none"> -loeb kokkulepitud tekste ning leiab ise teemakohaseid teoseid ja tekstikatkeid; -kasutab lugemiskogemust teabe hankimiseks; -analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, esitab küsimusi ja teeb järeldusi. 	<p>7.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> -Keerukamate tekstide (nt artiklid, romaanid, luuletused, informatiivsed tekstid) iseseisev lugemine ja analüüsimine. -Teabe leidmine ja töötlemine erinevatest allikatest (nt raamatud, ajakirjad, internetiressursid). -loeb tabeleid, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides -koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid - omaloomingulise töö kirjutamine - Tekstitüübid. - vormistab korrektselt eri liiki tekste <p>8.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> -Mõistab erinevat tüüpi tekste (ilukirjanduslikud, teabetekstid, tarbetekstid) ja nende eesmärki -Analüüsib teksti sisu ja ülesehitust, oskab eristada teema ja põhimõtte

	<p>-Võrdleb ja tõlgendab tekste, kasutades sobivaid keelelisi väljendusvahendeid</p> <p>-Kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid, sh elektroonilisi allikaid</p> <p>-Hindab kriitiliselt infoallikaid ja oskab eristada usaldusväärset teavet</p> <p>-Süsteematiseerib ja talletab teavet (nt märksõnade, skeemide, tabelite abil)</p> <p>9.klass</p> <p>- Keerukamate tekstide (nt artiklid, romaanid, luuletused, informatiivsed tekstid) iseseisev lugemine ja analüüsimine.</p> <p>- Teksti peateema, oluliste detailide, ideede ja argumentide eristamine.</p> <p>- Teksti kriitilise hindamise ja analüüsi oskuste arendamine.</p> <p>- Erinevate allikate usaldusväärse hindamine. -Teabe leidmine ja töötlemine erinevatest allikatest (nt raamatud, ajakirjad, internetiressursid).</p> <p>- omaloomingulise töö kirjutamine</p> <p>- Tekstitüübid.</p> <p>-Koostab loov- ja uurimistöid, järgides struktuuri ja keelekasutuse nõudeid</p> <p>-Tuvastab autori seisukoha ja oskab seda võrrelda oma arvamusega</p> <p>-Kasutab tekstisõnavara teadlikult, arvestades teksti liiki ja eesmärki</p>
<p>Tekstiloomed</p> <p>kasutab nii suulises kui ka kirjalikus tekstiloomes eesmärgile vastavat sõnavara ja loominguilisi väljendeid;</p> <p>- loob arusaadava ja ladusa väljendusega eri liiki tekste</p>	<p>7.klass</p> <p>-Loob eri tüüpi tekste (jutustus, kirjeldus, arutus), arvestades suhtlusolukorda ja adressaati</p> <p>-Koostab lihtsaid kirjalikke tekste (nt kiri, päevik, kirjeldus, dialoog)</p> <p>-Järgib teksti struktuuri: sissejuhatus, põhiosa, lõpetus</p> <p>-Seob laused ja lõigud loogiliselt, kasutades lihtsamaid sidesõnu</p> <p>-Kasutab õpitud sõnavara ja grammatilisi struktuure õigesti</p> <p>-Kirjutab õigesti õpitud ortogrammide ja kirjavahemärkidega lauseid</p> <p>-Toimetab oma tekste, parandab vigu õpetaja või kaaslaste tagasiside põhjal</p> <p>-Väljendab oma mõtteid loovalt ja arusaadavalt</p> <p>-Peegeldab oma kirjutamisoskust, oskab hinnata oma tugevusi ja arenguvajadusi</p> <p>8. klass</p>

	<p>-Koostab eri tüüpi tekste (nt kirjeldus, jutustus, arutus, kiri) vastavalt suhtlusolukorrale ja eesmärgile</p> <p>-Järgib teksti struktuuri: sissejuhatus, põhiosa, lõpetus</p> <p>-Seob laused ja lõigud loogiliselt, kasutades sidesõnu ja siduvaid väljendeid</p> <p>-Kasutab sobivat sõnavara ja stiili, arvestades teksti liiki ja sihtrühma</p> <p>-Järgib õigekirja- ja kirjavahemärgireegleid</p> <p>-Toimetab ja parandab oma tekste, kasutades õpetaja või kaaslaste tagasisidet</p> <p>-Kasutab loovust ja isiklikku kogemust tekstide loomisel</p> <p>-Peegeldab oma kirjutamisoskust, oskab hinnata oma tugevusi ja arenguvajadusi</p> <p>9.klass</p> <p>-Leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist, valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis</p> <p>-Tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise etappe</p> <p>-Koostab ja peab lühikese ettekande või kõne, oskab tervitada, sõna võtta ja esineda</p> <p>-Kirjutab eesmärgipäraselt eri liiki tekste, nt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • referaat • kirjand • kommentaar • arvamused • elulugu • avaldus • seletuskiri <p>-Vormistab töid korrekselt ja esitab neid suuliselt</p> <p>-Seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga</p> <p>-Vahendab kuulnud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale</p> <p>-Põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult</p> <p>-Kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka analüüsides</p>
<p>Kirjanduse ja kultuuri mõistmine</p>	<p>7.klass</p> <p>-Loeb ja analüüsib erinevaid kirjandustekste (muinasjutud, jutustused, luuletused, katkendid teostest)</p>

<p>kirjeldab keelelise ja kultuurilise identiteedi ning emakeele tähtsust ja positsiooni teiste teda ümbritsevate keelte hulgas;</p> <p>-kasutab emakeelt teadlikult koolivälises emakeelses keskkonnas, sh emakeelset meediat;</p> <p>- valib ja loeb eakohast ilu- ja tarbekirjandust emakeeles.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Tunneb ära teksti liigi ja stiili, oskab eristada kirjanduslikku ja tarbeteksti -Mõistab tegelaste iseloomu ja motiive, oskab neid kirjeldada ja võrrelda -Tuvastab teksti põhiteema ja sõnumi, oskab seda seostada oma kogemustega -Väljendab oma arvamust loetud teose kohta, põhjendab seda -Tunneb mõningaid ukraina/eesti kirjanduse klassikuid ja seostab kirjandustekste kultuurilise ja ajaloolise taustaga Tunneb ukraina rahvakultuuri elemente (rahvajutud, kombed, pühad) -Võrdleb ukraina ja eesti kultuuritraditsioone, oskab tuua näiteid sarnasustest ja erinevustest -Koostab lühikesi arvustusi, kirjeldusi või esitlusi kultuuriteemadel <p>8.klassi</p> <ul style="list-style-type: none"> -Loeb ja analüüsib erinevaid kirjandustekste (jutustused, luuletused, katkendid teostest) -Tunneb ära teksti liigi ja stiili, oskab eristada ilukirjanduslikku ja tarbeteksti -Mõistab tegelaste iseloomu, motiive ja arengut, oskab neid kirjeldada ja võrrelda -Tuvastab teksti põhiteema ja sõnumi, seostab seda oma kogemuste ja ühiskondlike nähtustega -Väljendab oma arvamust loetud teose kohta, põhjendab seda tekstinäidetega -Tunneb ukraina/eesti kirjanduse klassikuid ja kaasaegseid autoreid, oskab nimetada nende teoseid -Seostab kirjandustekste kultuurilise ja ajaloolise taustaga -Tunneb ukraina/eesti rahvakultuuri elemente (rahvajutud, kombed, pühad, sümbolid) -Võrdleb ukraina ja eesti kultuuritraditsioone, toob näiteid sarnasustest ja erinevustest -Koostab kultuuriteemalisi arvustusi, kirjeldusi või esitlusi <p>9.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> -Loeb ja analüüsib eri tüüpi kirjandustekste (jutustused, luuletused, katkendid romaanidest, näidenditest jne) -Tunneb ära teksti liigi, stiili ja žanri, oskab neid võrrelda -Mõistab tegelaste iseloomu, motiive ja arengut, oskab neid seostada ühiskondlike ja kultuuriliste nähtustega
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> -Tuvastab ja tõlgendab teksti põhiteemat, sõnumit ja autori seisukohta -Seostab kirjandustekste kultuurilise ja ajaloolise kontekstiga -Tunneb olulisemaid ukraina/eesti kirjanduse autoreid ja nende loomingut -Võrdleb ukraina ja eesti kultuuritraditsioone, oskab tuua näiteid sarnasustest ja erinevustest -Avaldab ja põhjendab oma arvamust loetud teose kohta, kasutades tekstinäiteid -Koostab kultuuriteemalisi arvustusi, esitlusi ja lühianalüüse -Kasutab kirjandustekste loovuse ja eneseväljenduse arendamiseks
<p>Kirjalik tekstiloome ja grammatika</p> <ul style="list-style-type: none"> -järgib emakeele õigekirja aluseid, tajub kõne- ja kirjakeele erisusi; - rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis; -kasutab teadlikult mitmesuguseid keeleallikaid. 	<p>7.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> -Tunneb nimisõna sugu ja oskab moodustada sõnaühendeid koos omastavate asesõnade ja omadussõnadega -Tunneb isikulisi asesõnu ja oskab neid kasutada koos tegusõnade pööramisega lihtsates lausetes -Kasutab õpitud sõnavara ja väljendeid õigesti igapäevastes suhtlusolukordades -Tunneb mäarsõnu ja oskab neid kasutada lihtsates lausetes -Kasutab tegusõnu olevikus ja minevikus, kirjeldades igapäevaseid tegevusi -Kasutab õigekirjareegleid lihtsates tekstides (nt suurtähe kasutus, lause lõpetamine punktiga) -Loeb ja kirjutab õigesti arvsõnu (põhiarvud, järgarvud, kellaeg, kuupäev) <p>8.klass</p> <ul style="list-style-type: none"> -Tunneb ja kasutab õigesti olulisemaid õigekirjareegleid, sealhulgas: -Suurtähe kasutus -Kirjavahemärgid liht- ja liitlausetes -Kokku- ja lahkukirjutamine -Võrsõnade õigekiri -Tunneb lauseliikmeid ja nende funktsioone (öeldis, alus, sihitis, määrus, täiend) -Tunneb liht- ja liitlause erinevusi, oskab neid moodustada ja õigesti kirjavahemärgistada -Kasutab õigesti asesõnu, omadussõnu ja mäarsõnu, arvestades nende käänamist ja sobitamist -Kasutab tegusõnu eri aegades (olevik, minevik, tulevik), pöörab neid õigesti

	<p>-Parandab oma teksti õigekirja- ja stiilivigu, kasutades õpetaja või kaaslaste tagasisidet</p> <p>-Kasutab keelekorraldusvahendeid (nt õigekeelsussõnaraamat, keeleabiportaalid)</p> <p>-Mõistab keelehoiu tähtsust ja oskab hinnata keelekasutuse sobivust erinevates olukordades</p> <p>9.klass</p> <p>-Tunneb ja kasutab õigesti olulisemaid õigekirjareegleid, sealhulgas:</p> <p>-Suurtähe kasutus (nt nimed, lause algus)</p> <p>-Kirjavahemärgid liht- ja liitlausetes</p> <p>-Kokku- ja lahkukirjutamine</p> <p>-Võõrsõnade õigekiri</p> <p>-Tunneb ja kasutab lauseliikmeid (alus, öeldis, sihitis, määrus, täiend)</p> <p>-Moodustab ja analüüsib liht- ja liitlauseid, kasutades sobivaid sidesõnu ja kirjavahemärke</p> <p>-Kasutab asesõnu, omadussõnu ja mäarsõnu õigesti, arvestades nende käänamist ja sobitamist</p> <p>-Kasutab tegusõnu eri aegades (olevik, minevik, tulevik), pöörab neid õigesti</p> <p>-Parandab oma teksti õigekirja- ja stiilivigu, kasutades õpetaja või kaaslaste tagasisidet</p> <p>-Kasutab keelekorraldusvahendeid (nt õigekeelsussõnaraamat, keeleabiportaalid, digisõnastikud)</p> <p>-Mõistab keelehoiu ja korrektse keelekasutuse tähtsust erinevates suhtlusolukordades</p> <p>-Oskab hinnata keelekasutuse sobivust erinevates tekstides ja olukordades</p>
--	--

Õpetamise põhimõtted ja metoodika soovitused

1. Õppimine peab olema tähenduslik ja seotud õpilase igapäevaeluga

Õpilased omandavad teadmisi paremini, kui nad näevad, kuidas neid saab kasutada päriselus. Keel ei ole ainult grammatika, vaid ka suhtlemise, eneseväljenduse ja maailma mõistmise vahend.

Praktilised näited: Arutelud teemadel, mis on õpilastele lähedased: hobid, kool, sõbrad, internet.

Kirjade, sõnumite ja arvustuste kirjutamine, mida saab kasutada päriselus.

2. Soovitatakse kasutada mängulisi, loovaid ja koostööl põhinevaid meetodeid

Õppetöö peaks olema aktiivne, huvitav ja kaasahaarav. Koostöö ja loovus arendavad lisaks keeleoskusele ka sotsiaalseid oskusi.

Meetodid: Mängulised: viktoriinid, ristsõnad, keelemängud, Kahoot.

Loovad: muinasjuttude kirjutamine, koomiksiste loomine, näidendid.

Koostööpõhised: paaris- ja rühmatööd, projektid, intervjuud klassikaaslastega.

3. Keeleõpe peab toetama õpilase eneseväljendust ja loovust

Õpilane peaks tundma, et keel on tööriist, millega saab väljendada oma mõtteid, tundeid ja ideid.

Kuidas rakendada: isiklike arvamuste ja tõlgenduste julgustamine.

Vabad suulised esinemised, esseed, blogid, taskuhäälingud.

Visuaalsete ja multimeediaformaate kasutamine: joonistused, videod, esitlused.

Lisaks: individuaalne lähenemine: arvestada iga õpilase taset ja huve.

Ainetevaheline lõiming: ajalugu, kunst, IT.

Digivahendite kasutamine: Õpiveeb, YouTube, Google Docs.

Hindamine kooli õppekava p. 10.4.2 järgi, eristav (numbriline) hindamine viie palli süsteemis.